

היכל הוראה

פסקי דינים * תשובות * הוראות

מבי מדרשא "היכל הוראה" • מיסוד שר ההוראה מרן ה"קנה בשם" זי"ע בראשות בנו גאב"ד היכל הוראה הגאון הגדול רבי משה בראנדסדארפער שליט"א מגדולי פוסקי דורינו ובעל שו"ת היכל הוראה * יו"ל ע"י איגוד הרבנים תלמידי "היכל הוראה"

גליון קיב * פרשת קורח תשפ"ה

בין כותלי ההיכל

בשבועות האחרונות שעם ישראל עמדו במצב קשה ה' ירחם לתקפ"ץ, עלו על שולחנו של מורינו הרב שליט"א כמה וכמה אנשים שעמדו בפני שמחת צאצאיהם (חתונות, בר מצוה, הכנסת ספרי תורה וכו') וכבר קבעו הזמן לימים אלו, והסתפקו ולא ידעו להשית עצה בנפשם אם לקיים את השמחה בעת ובזמן שקבעו מראש, או לדחות אותם לזמן אחר כדי שכל הקרובים ובני המשפחה יוכלו להשתתף בשמחתם ואז תהיה שמחתם בשלמות, ובפרט מאחר שבזמן כזה יש הרבה אנשים שנמצאים בצער ויש שנמצאים בלחץ נפשי ואינם יכולים להשתתף כראוי בשמחות, ובעזר השי"ת שיהיה בקרוב ממש שהמצב ירגע.

ואמר להם מורינו הרב שליט"א שאין להעלות על הדעת לדחות השמחות [חוץ מעובדא אחת שהחתן לא יכל להגיע לזמן שנקבע אחר שבדרכו לארץ ישראל נחת המטוס בו נסע בקפריסין ולא היתה לו אפשרות להמשיך את דרכו להגיע לארץ ישראל] ואדרבה יש לעשות השתדלות ולקיים השמחות בזמנם ואפילו כשהציבור יהיה מצומצם בכל זאת יקיימו החתונה בזמנה וישמחו בשמחת הנישואין בשמחה מופלגת ובכלי זמר כנהוג על שהם זוכים לבנות חורבה מחורבות ירושלים ובזכות זה יזכו לראות בבנינה של ירושלים במהרה בימינו אמן.

והוסיף עוד מורינו שליט"א ששאלות כאלו עבר עלו על שולחנם של מלכים בימים עברו גם בזמנים קשים לעם ישראל רח"ל במצבי מלחמה כשהחרב שלופה בעולם ואפילו בזמן המלחמה באירופה (בשנים ת"ש עד תש"ה) ובכל זאת לא נמנעו מלקיים את השמחה כתיקונה בעתם ובזמנם ואדרבה קיום השמחה הוא מעורר מדת הרחמים ומביאה שמחה לעולם ועל ידי זה ניצולים מכל הגזירות הקשות, והראה להם דברי מו"ז הגה"ק מרן רבי ישכר שלמה טייכטאהל הי"ד זצוק"ל בספרו משנה שכיר [חלק ב סי' ר"ן] וז"ל: בר"ח תמוז שנת ת"ש לפ"ק סיימנו מסכת מגילה שלמדנו ברבים עם בעלי בתים המקשיבים לקולי, והיו איזה בעלי בתים שאמרו שלא לעשות סעודת סיום כעת מחמת צרת הדור ואין העת מוכשר להתאסף יחד ולשמחו, וקצת מהם אמרו לבטל לגמרי אי אפשר כי היא סעודת מצוה רק לעשותה בקיבוץ קטן, ושלא לקרוא קרואי מועד אנשים מכובדים שאינם עוד בחבורת הש"ס כנהוג בפעם אחרת, וגם לעשות סעודה קטנה שלא מבשר ויין, ונשאלתי לחוות דעתי בזה.

והשבתי להם ח"ו לבטל מצוה גדולה כזו אשר אין ערך לשכרה כמו שאביא להלן בס"ד בשם רבינו ים של שלמה ז"ל, וגם אין להקטין בהקיבוץ רק לקרות ולהזמין גם את אחרים, כדי להדר את פני המלך מלכו של עולם ברוב עם, וגם לא להמעיט את הסעודה לעשותה בצמצום ובלא בשר ויין, כי אין סעודת מצוה בלא בשר ויין, ולדעת רבינו מלובלין ז"ל גם דגים לא יחסר מסעודת מצוה, וכדאי זכות סעודת מצוה מה גם סעודת סיום לבטל מעלינו כל גזרות קשות ורעות ולקרב את ביאת משיחנו בב"א, עכ"ל. ואם במסיבת סיום כן על אחת כמה וכמה בשמחת בר מצוה ובשמחת נישואין שהן סעודות מצוה לכולי עלמא, וכן שמחת הכנסת ספר תורה.

ודבריו הם קילורין לעינים וחזיון לברכים כושלות לעורר שמחה בכל העולמות ולקרב ביאת משיחנו במהרה בימינו אמן.

פסקי דינים מתוך שאלות ותשובות שעלו על שולחן ההיכל לפני מורינו הרב שליט"א

רחיצה במים קרים בימות החום בשבת כשמצטער הרבה

בשבת קודש שמזג האויר שרבי קרוב ל - 40 מעלות, מותר להיכנס למקוה כדי להקרר גופו מעט, אך זאת בתנאי שאכן היום הוא שרבי מאוד, וגם בזה לא ישהה זמן רב בתוך המים, ואף ישגיח שלא יבוא לסחיטת שערותיו. אכן אלו הנוהגים לטבול בכל שבת כמנהג חסידים ואנשי מעשה משום תוספת קדושה, פשיטא שמותר להם לטבול וכמובן דמשיגים שלא יבוא לידי סחיטה ושאר חששות¹.

לקחת פועל שעובד אצל יהודי בקבלנות על ידי שיציע לו משכורת גבוהה יותר
מי שצריך כעת לפועל וברצונו לקחת פועל שעובד כעת אצל יהודי בקבלנות על ידי שיציע לו משכורת גבוהה יותר ממה שמקבל כעת, הרי שאין לעשות כן, כי הוה עני המהפך בחררה כמבואר בשו"ע (ח"מ סי' יב), ואע"פ שהוא רוצה לשלם לו יותר, אין זה היתר לעשות כן, ובפרט שבודאי יש עוד קבלני שיפוצים והוא יכול ללכת אצלם. אכן כל זה כמובן מצד המעביד אבל אם ידוע לו שהפועל עצמו רוצה לעזוב את הבעל הבית שלו, בכה"ג אינו מהפך בחררה של חברו, שהרי הוא כבר אינו ברשות חברו².

מגבות להשכרה המצוי כיום במקואות, אם מותר להשתמש באקראי במגבת משומשת

במקוה שישנם מגבות להשכרה, וההולך במקוה ואין לו כסף תחת ידו לשלם עבור מגבת ורוצה להשתמש שימוש חוזר במגבת שכבר השתמשו בה, הרי שמעיקר הדין אסור להשתמש במגבת זו שלא מדעת משכירי המגבות, אולם בדרך ארעי הדעת נותנת שלא יקפידו על זה, ועל כן באופן חד פעמי מסתמא הוא מוחל על השימוש, אבל לעשות כן באופן קבוע זה ודאי אסור משום גזל. וכל זה דוקא במגבות העומדות לרשות הציבור [בתשלום], אבל במגבת של אנשים פרטיים ודאי ובודאי שאסור להשתמש בה ללא רשות הבעלים אף אם כבר הבעלים עצמם השתמשו בה³.

1. כן הורה מורינו הרב שליט"א בשו"ת היכל הוראה ח"א (הוראה מה), והגם דמבואר בפוסקים דכהיום נהגו שלא לרחוץ כלל בנהר או במקוה בשבת דיכול לבוא לסחיטת שער ועוד כמה טעמים, עיין בשו"ע סימן שכ"ו ובמשנה ברורה סי"א וכן בשו"ע יו"ד סימן קצ"ז ובית הלל שם מ"מ יום שרבו כזה דהצטערו עד מאוד יש לסמוך על אילן גדול רבינו עקיבא איגר בהגהותיו בשו"ע סימן ש"ז סעיף ה' שפסק שם דמצטער מותר לרחוץ בשבת, ע"ש.

2. בשו"ת היכל הוראה ח"ה (הוראה קסג) השיב מורינו הרב שליט"א והוסיף, דמה שטען השואל שהפועל הני"ל מועסק על ידי השני בקבלנות, ואם כן אין עני המהפך בחררה, שהרי כשגומר מלאכתו בבנין אחד שסיים אתו ועד שמקבל הבנין החדש הוא יכול לעזוב אותו כי אינו משועבד לו, האמת היא שגדון דידן שונה לגמרי, שהרי לאמיתו של דבר הוא פועל קבוע אצלו, אלא שסדר התשלום נקבע ביניהם שיקבל על כל בנין שמשפץ עבורו ואם כן אין זו עיסקה נפרדת, ודבר זה נקרא מערופיא, כמו שכתב הרמ"א (ח"מ סי' קנו סעי' ה) וז"ל: אדם שיש לו עובד כוכבים מערופיא, יש מקומות שדין שאסור לאחרים לירד לחיותו ולעסוק עם העובד כוכבים ההוא, ויש מקומות שאין דנין. ויש מותרין לישראל אחר לילך להעובד כוכבים ההוא להלוות לו ולעסוק עמו ולשחודיה ליה ולאפוקי מיניה, דנכסי עובד כוכבים הם החפקר, וכל הקודם זוכה. ויש אוסרין, ואפילו ישראל שעושה מלאכה אצל עובד כוכבים, ורגיל בכך, אסור לישראל אחר ליכנס שם ולהחזיל המלאכה, ואם רוצה לעשות גוערין בו. מיהו אם עבר ועשה, אין מוציאין מידו, עכ"ל. ועתה זה הפועל שעובד אצל היהודי באופן קבוע בעבודות הקבלנות שלו, אסור ליהודי אחר להוציא את הפועל מתחת ידו כי בזה הוא יורד לחיותו של חברו, ואעפ"י שרוצה לשלם לו משכורת קבועה כעובד שכיר.

3. בנימוק הדברים כתב מורינו הרב שליט"א בשו"ת היכל הוראה ח"ה (הוראה קפ), דהדברים מבוארים בשו"ע הרב (ח"מ ה"ל שאלה וכו' סעי' ה) וז"ל: אבל אסור לילך לבית חברו, לקרות שם מספרו אפילו באקראי שלא מדעתו, בין שהוא שלו בין שהוא שאלו בידו, ואין צריך לומר להשתמש בשאר חפציו. אלא אם כן ידוע לו בבירור שלא יקפיד עליו בעל החפץ, או שהוא דבר שאין דרך כל בני אדם להקפיד עליו כלל, מפני שאין חשש הפסד וקלקול כלל בתשמיש זה, עכ"ל.

מבואר להדיא שבשימוש אקראי, היכן שידוע בבירור שלא יקפיד עליו בעל החפץ או שאין דרך בני אדם להקפיד עליו אין בזה איסור גזילה, ועל כן כמ"ש הלכה למעשה מכיון דבשימוש ארעי בדרך כלל משכירי המגבות לא מקפידים, לכן מותר לו להשתמש באופן חד פעמי אבל לעשות כן בקביעות ולהשתמש במגבות הנמצאות במקוה להשכרה בשימוש חוזר זה אסור משום גזל.

וכל מה שכתבנו כאן הוא דוקא במגבות הציבוריות של המקוה, אולם מגבות פרטיות של אנשים שהונחו שם זה ודאי צריך דעת ורשות הבעלים, ואם לאו חיישין לגזל אפילו באופן חד פעמי. כמו"כ במקואות שאין המגבות הציבוריות שייכות למקוה אלא לאיש אחר, גם יש לאסור אפילו באופן חד פעמי להשתמש במגבת משומשת, כי בדרך כלל מקפידים המשכירים על כך.

מילי דהוראה

אודות מה שנשאל מורינו הרב שליט"א בהיכל הוראה עתה כשעת צרה היא ליעקב ושונאי ישראל שולחים טילים ממרחקים שיש בהם כח של חורבן גדול רח"ל, וה' שומר נפשות ישראל, כדי להנצל מהטילים בדרך הטבע יש לקיים דברי הנביא לך עמי בא בחדריך ולהטמן בחדר שנקרא חדר ממ"ד שקירותיו עבים יותר וכן לחלונות ישנם תריסי ברזל גם דלת הכניסה לחדר היא דלת מיוחדת, ועל פי דרך הטבע שהיה בו שומרת על האדם מרסיסים ומהדף שנוצר מהתפוצצות החומר נפץ. יהודי שעשה שיפוץ בביתו והרחיב את דירתו ועשה חלוקה מחדש וכך נוספו לדירתו שלש יחידות דיור, אותם השכיר לדירים אחרים, אחת מיחידות הדיור כוללת גם את הממ"ד של הדירה המקורית, עתה לאחר פרוץ המלחמה עם איראן נשמעים מעת לעת צפירות המורות לציבור להכנס לממדי"ם שאם ח"ו יגיע הטיל למקומם ויתפוצץ יהיו מוגנים ולא יארע להם נזק.

לאחר השמע האזעקה מיהר בעל הבית ליחידה שבה נמצא הממ"ד ורצה ליכנס אליה, השוכר אמר לו: אני שכרתי את הדירה ואני משתמש בחדר זה כחדר שינה ואיני יכול להכניס לשם אנשים זרים, והיות ובשעה ששכרתי את הדירה שכרתי אותה לכל תשמישי הדירה ואני יכול להשתמש בה כחפצי ועל כן אין לך זכות ליכנס לחדר. השיב לו המשכיר כשהשכרתי לך את הדירה על דעת כן השכרתי שאם אצטרך להשתמש בממ"ד זכות זו נשארת אצלי, ועל זה משיב לו השוכר בשעה ששכרתי את הדירה לא היה בינינו שום דין ודברים

על זכותי להשתמש בדירה כמות שהיא בשימושי פרטי בכל עת ובכל זמן, ואם היה בדעתך להשכיר את הדירה רק בעת שאין מצב מלחמה, היית צריך לפרט את זה בחוזה שאם ח"ו תפרוץ מלחמה הותרת לעצמך את הזכות ליכנס לממ"ד, וכיון שלא כתבת את זה אין לך שום זכות ליכנס לשטח הפרטי שלי.

ואמר מורינו הרב שליט"א למשכיר שאין לו שום זכות שימוש בחדר הממ"ד היות ומעיקרא כשהשכיר את הדירה לזולתו היו השכירות כמכר ולא שייך לעצמו הזכות להשתמש בחדר הממ"ד. והוסיף מורינו הרב שליט"א ואמר לשוכר שהן אמת מדין תורה אין למשכיר חלק ונחלה בחדר הממ"ד בעת הזאת מ"מ יש לו חיוב להניח למשכיר היכא דאפשר ליכנס לחדר הממ"ד מטעם אחר והוא מדין של לא תעמוד על דם רעך, וחיוב זה מוטל על כל שכן שר שם בשכנותו ויש לו חדר ממ"ד בביתו.

עוד הוסיף ואמר לשוכר שכיון שהוא משתמש בחדר הממ"ד כחדר שינה יש צד גדול לומר שאינו עובר על לא תעמוד על דם רעך באם יש לו צער ובזיון שכינס אדם זר לתוך חדר השינה שלו והוא על פי מה שעולה מדברי הגאון יעב"ץ ז"ל בספרו מגדל עוז חלק ג' (באבן בוהן פנה א' אות פ"ג) שאין לחייב אדם אפילו בזיון דגופו לשם הצלת חבירו מסכנה, וא"כ מינה נלמד

לנדון דידן דאית לשוכר בזיון להכניס לביתו מי שאינו חפץ שיכנס שם דשפיר אינו מחוייב בזה ואינו עובר על לאו דלא תעמוד על דם רעך.

היכל הוראה

מרכז תלמידי היכל הוראה
בירושלים רח' הרב זוננפלד 3 טל' 02-5322775

הודעה חשובה

השיעור השבועי לסופרי ולומדי סת"ם בהיכלנו הנמסר ע"י הסופר הבקיא במלאכת הקודש הרב הגאון רבי אהרן לינדר שליט"א

מרבני היכל הוראה לעניני סת"ם
ובעניני סת"ם הנפלא "שערי סופרים" פותח שער להלכות סת"ם

מידי יום שלישי שבוע בשבוע (בחדר השיעורים)
בשעה 6:10 עד 6:55 אה"צ
כעת הלימוד או"ח סימן ל"ב

בן תורה יקר!! גם אם אינך עוסק במלאכת שמים זוהי הזדמנות נפלאה לרכוש ידיעה יסודית ומקיפה במקצוע גדול זה

מסרחה
הנהלת היכל הוראה

ועד מאור הסת"ם שכי היכל הוראה

מלאכת הקודש סת"ם קיום העולם תלוי בהם

השקמה יג קניא

הלכה והוראה בישראל

תשובת מורינו הגאב"ד שליט"א בנידון תפילין שהתעוררו בהם הרבה שאלות וספקות, אם יש לתקנם או לקנות אחרים במקומם

בס"ד, בבי מדרשא היכל הוראה ירושת"ו ע"ד פרשיות התפילין שהובאו לבית מדרשינו היכל הוראה, ובפרשת והיה אם שמוע בתפילין של ראש נכתב ואבדתם מהרה 'נעלי הארץ הטובה, במקום 'מעלי הארץ הטובה, וזה ודאי שהוא פסול גמור, אך היות והפסול הוא בפרשת והיה אם שמוע שהיא הפרשה האחרונה, יש אפשרות להחליף את הפרשה האחרונה ותהיה הכתיבה כסדרן, כמו שנפסק בהלכה באו"ח (סי' לב סעי' א).

אלא שכאשר התבוננתי בפרשיות הנ"ל ראיתי שיש שם הרבה למדיין שנכנסים לשיטה עליונה, ובכמה מקומות ראש הלמ"ד נכנס לתוך חללה של האות בשיטה העליונה, שבשביל זה יש לדון אם תשתנה קריאת האות שמעליה (שאפשר לקרותה כאות אחרת), ובכה"ג יש אופנים שיש לצדד להקל. אולם ממראית העין עלה בליבי החשש שהתפילין נכתבו שלא כסדרן והסופר הניח מקום רגל הדל"ת ואחר שכתב הלמ"ד מתחתיו השלים רגל הה"א כפי המקום שנשאר לו כאשר

יראה הרואה, ואפילו נימא שאין לחשוך בסופר בכגון דא, מכל מקום הסופר הזה ודאי שאינו בכלל הסופרים המדקדקין, שכן לא הניח ריוח שיטה בין שיטה לשיטה כמו שנהגו הסופרים המדקדקים להקפיד על זה גם בתפילין ומזוזות, וזהו אשר הביאו ליכנס עם הלמד"ין לשיטה עליונה בהרבה.

גם תמוה בעיני שהרי החוב מוטל על הסופר למסור התפילין לשני מגייהים כמובא בפוסקים, וכמש"כ בספר קול יעקב (סי' לב ס"ק קטו) בגודל החיוב למסור סת"ם להגהה לכל הפחות לשני מגייהים כדי שיתחלפו החושים, ואיך נעלם מעיני המגייהים כל הלמד"ין שכמעט כולם נכנסים לשיטה העליונה, ומטעם זה אני חושש שלא נמסרו הפרשיות הללו להגהה בכלל.

נוסף על כך ראיתי שהסופר שכתב את התפילין עשה כו"כ שניוניים, בפרט בהוספת תגין על אותיות שאין מתייגים אותן, ואף שחלק מן התגין הביאם הלבוש בסימן ל"ו (סעי' א) על פי קבלה, זה הסופר הוסיף על דברי הלבוש ותיג

בעוד כמה מקומות, וכן בשם הוי"ה עשה הה"א השניה כרי"ש ויוד", וכן שינה רגל הה"א מה"א ראשונה שבשם הוי"ה שעשה אותה רחבה לה"א שניה שבשם הוי"ה, והיינו שעשה רגלה ככל ההה"ן.

וכל הנ"ל מורה על טיבו של הסופר שאינו יודע ההלכות על בורין, על כן הוריתי לו שטוב יעשה שילך אצל סופר ירא שמים שיכתוב לו פרשיות חדשות, הן של ראש והן של יד, ויתנם למגיה טוב כדי שח"ו לא יהיה בכלל קרקפתא דלא מנח וכו', ולא יסמוך להקל לכתוב הפרשה האחרונה שנית על סמך שיש צד להקל באותן למדיין. [ועיין עוד במשנ"ב (סי' לב ס"ק קג) מה שהביא בשם הלבוש על גודל הזהירות שצריך לנהוג כשקונים סת"ם, ולא לסמוך על הסוחרים ואפילו על הסופרים שאינם מוכרים כיהודים יראי שמים].

רשמתי את אשר חנני השי"ת
משה בראנדסדארפער

תפקיד: "אמנוחה" 053-33105646

זמני קבלת קהל במרכז "היכל הוראה" בירושלים רח' הרב זוננפלד 3 טל' 02-5322775

<p style="font-size: x-small; margin: 0;">מוצש"ק ומוצאי יו"ט מחצית שעה אחרי זמן ר"ת למשך שעה</p>	<p style="font-size: x-small; margin: 0;">שבת ויו"ט משעה קודם השקיעה עד רבע שעה קודם השקיעה</p>	<p style="font-size: x-small; margin: 0;">ערש"ק וערב יו"ט לפנה"צ 11:00 עד 1:00 ומשעה קודם הדה"ן עד הדה"ן</p>	<p style="font-size: x-small; margin: 0;">א-ה מהשעה 10:00 לפנה"צ עד 9:00 בערב רצוף</p>
---	--	---	---

ע"פ תקנת רבינו מרן ה"קנה בשם"י ע"ש שאלות דחופות או שאינה סובלת דיחוי, בכל עת וזמן בימים ובלילות.

בית בני הדומ"ץ
הרה"ג שמעון עוזר בראנדסדארפער שליט"א כמה דקות מהיכל רחוב רבינו גרשום 5 (כניסה א' קומה 2) י-ם פל' 0527155774

בית מורינו הגאב"ד שליט"א
מעל בנין היכל הוראה
טל' 053-3111159 פל' 02-5370033

איגוד הרבנים

תלמידי היכל הוראה

בארה"ק העונים לשואלים דבר ה' זו הלכה

<p style="font-size: x-small; margin: 0;">יחשלים</p> <p style="font-size: x-small; margin: 0;">בית שמש</p> <p style="font-size: x-small; margin: 0;">ביתר</p> <p style="font-size: x-small; margin: 0;">בי ברק</p> <p style="font-size: x-small; margin: 0;">טלז טטון</p> <p style="font-size: x-small; margin: 0;">אשדוד</p> <p style="font-size: x-small; margin: 0;">חצור</p> <p style="font-size: x-small; margin: 0;">אור הגנוז</p> <p style="font-size: x-small; margin: 0;">נוף הגליל</p>	<p style="font-size: x-small; margin: 0;">חפיה</p> <p style="font-size: x-small; margin: 0;">קרית ספר</p> <p style="font-size: x-small; margin: 0;">כתמיאל</p> <p style="font-size: x-small; margin: 0;">טבריה</p> <p style="font-size: x-small; margin: 0;">צפת</p> <p style="font-size: x-small; margin: 0;">אור הגנוז</p> <p style="font-size: x-small; margin: 0;">נוף הגליל</p>
--	--